

Werkzaamheden van het Rode Kruis en andere humanitaire hulporganisaties bij gewapende conflicten

Pilootdepartement: Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de
Voedselketen en Leefmilieu

Werkdocument 43

I. TOE TE PASSEN BEPALINGEN

A. Rechtsgrond

1. Internationaal recht

a) internationaal gewapende conflicten

- (1) Eerste Conventie van Genève van 12 augustus 1949 voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde, (C I - artikelen 26, 27, 40 en 44);
- (2) Tweede Conventie van Genève van 12 augustus 1949 voor de verbetering van het lot der gewonden, zieken en schipbreukelingen van de strijdkrachten ter zee, (C II - artikelen 24, 25, 41 en 42);
- (3) Derde Conventie van Genève van 12 augustus 1949 betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, (C III - artikelen 33(b), 123, 125 en 126);
- (4) Vierde Conventie van Genève van 12 augustus 1949 betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd, (C IV - artikelen 25, 30, 63, 140, 142 en 143);
- (5) Eerste Aanvullend Protocol van 8 juni 1977 bij de Conventies van Genève van 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten, (P I - artikelen 17, 33(3), 81);

b) niet-internationale gewapende conflicten

- (1) Artikel 3, gemeenschappelijk aan de vier Conventies van Genève van 12 augustus 1949;

- (2) Tweede Aanvullend Protocol van 8 juni 1977 bij de Conventies van Genève van 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van niet-internationale gewapende conflicten, (P II - artikelen 12 en 18).
- (3) De statuten van de internationale Rode Kruis- en Rode Halve Maanbeweging werden mee goedgekeurd door alle Staten die de Conventies van Genève hebben geratificeerd, en dit voor het laatst op de XXVste Internationale Conferentie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan. Aangezien deze ook duidelijk aanduiden wat de opdrachten zijn in periodes van gewapend conflict, kunnen deze statuten tevens als een internationale rechtsgrond worden weergegeven.

2. Nationaal recht

- a) Wet van 3 september 1952 houdende aanneming van de vier Conventies van Genève van 12 augustus 1949 (Belgisch Staatsblad van 26 september 1952);
- b) Wet van 16 april 1986 houdende aanneming van de twee Aanvullende Protocollen van 8 juni 1977 bij de Conventies van Genève van 1949 (Belgisch Staatsblad van 7 november 1986);
- c) Wet van 30 maart 1891 waarbij de burgerlijke verpersoonlijking wordt verleend aan de vereniging van het Rode Kruis van België (Belgisch Staatsblad van 2 april 1891);
- d) Koninklijk Besluit van 15 januari 1932 ter goedkeuring van de overeenkomst "*waarbij de samenwerking, in oorlogstijd, van het Rode Kruis van België met den gezondheidsdienst van 't leger geregeld wordt en welke op datum van 1 december 1931 tussen die vereniging en het Departement van Landsverdediging werd gesloten.*" (Belgisch Staatsblad van 29 januari 1932);
- e) Ministerieel Besluit van 22 november 1951 waarbij het Rode Kruis van België in oorlogstijd met een openbare dienst wordt gelijkgesteld; (Belgisch Staatsblad van 5 januari 1952);
- f) Koninklijk Besluit van 20 april 1967 betreffende de Rijkstegemoetkoming in de organisatie door het Rode Kruis van België van bepaalde taken van sanitaire hulpverlening aan de burgerbevolking in oorlogstijd
- g) Overeenkomst van 12 oktober 1970 tot regeling van de medewerking van het Rode Kruis van België tot de organisatie en de werking van sanitaire hulpverlening bij gewapend conflict, plaag of ramp.
- h) Besluit van de Vlaamse Regering van 2 april 2004 tot goedkeuring van de Statuten van het Belgische Rode Kruis

gewijzigd op datum van 13 oktober 2003 (*BS, nog niet gepubliceerd*).

Besluit van de Regering van de Franse Gemeenschap van 4 december 2003 tot goedkeuring van de Statuten van het Belgische Rode Kruis gewijzigd op datum van 13 oktober 2003 (*BS, 26 sept. 1998*)

Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 27 mei 2004 houdende goedkeuring van de Statuten van het Rode Kruis van België gewijzigd op datum van 13 oktober 2003 (*BS, nog niet gepubliceerd*).

B. Analyse van de te nemen maatregelen

1. voorafgaande bemerking

De hierboven genoemde artikelen betreffende de verspreiding van het internationaal humanitair recht, de opsporing van vermisten, het uitwisselen van Rode Kruisboodschappen en het gebruik van het Rode Kruisembleem maken een integrerend deel uit van de werkzaamheden van het Rode Kruis, maar worden onder de respectievelijke werkdocumenten behandeld.

2. Analyse van de te nemen maatregelen

- a) Verlenen van faciliteiten aan het Internationale Rode Kruiscomité om het in staat te stellen om haar humanitaire taken te kunnen verrichten (artikel 81, § 1);
- b) Het Belgische Rode Kruis de nodige faciliteiten verlenen die nodig zijn om zijn humanitaire werkzaamheden ten behoeven van de slachtoffers van het conflict te verrichten (artikel 81, § 2);
- c) Het vergemakkelijken van de bijstand aan slachtoffers van conflicten door andere Rode Kruisverenigingen en door de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen (artikel 81, § 3);
- d) Het verlenen van faciliteiten aan de andere in de Conventies en dit Protocol bedoelde humanitaire organisaties, die door de onderscheiden Partijen bij het conflict zijn toegelaten en die hun humanitaire werkzaamheden overeenkomstig de bepalingen van de Conventies en dit Protocol vervullen (artikel 81, § 4).

II. BETROKKEN DEPARTEMENTEN

De Gemeenschapsministers bevoegd voor gezondheid als toezichhoudende Ministers van het Belgische Rode Kruis;

De Minister van Buitenlandse Zaken voor de relaties met het Internationale Rode Kruiscomité en de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen.

De Minister van Defensie inzake de relaties tussen het Belgische Rode Kruis en de Medische Dienst van de Krijgsmacht.

III. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Deze wordt bepaald door de inhoud van het eventueel te sluiten zetelakkoord de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen, en door de inhoud van de vernieuwde afspraken tussen het Belgische Rode Kruis en de Medische Dienst van de Krijgsmacht.

IV. STAND VAN ZAKEN

Door de Belgische overheid te nemen of voor te bereiden maatregelen

- a) Zowel het Internationale Rode Kruiscomité, als de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen hebben beiden het statuut van waarnemer bij de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. In die hoedanigheid werden met tientallen landen zetelakkoorden afgesloten om, zowel voor vreedstijd als voor oorlogstijd, de faciliteiten te bepalen waarover deze organisaties kunnen beschikken. De wet houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en het Internationaal Comité van het Rode Kruis, ondertekend te Brussel op 19 april 1999 is op 4 maart 2002 goedgekeurd (*BS*, 28 mei 2004).

Voorgestelde maatregel: aanknopen van contacten met de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen en de mogelijkheden voor een dergelijk zetelakkoord onderzoeken.

- b) De afspraken over de rol van het Belgische Rode Kruis in het kader van de Medische Dienst van de Krijgsmacht is verouderd gezien de herstructurering bij beide partners.

Voorgestelde maatregel: vernieuwing van de bestaande afspraken tussen het Belgische Rode Kruis en de Medische Dienst van de Krijgsmacht inzake de samenwerking, zowel in vreedstijd als in oorlogstijd.

In oktober 2000 bestudeerde het directiecomité, BRK, fr.g., in een eerste lezing een document van de internationale dienst, cel IHR, getiteld: "Welke samenwerking tussen het Belgische Rode Kruis en de Belgische Strijdkrachten?". Dit werk is nog niet beëindigd.

- c) Buiten een aantal zeer strikte voorwaarden waaraan ze moeten voldoen, is er geen opsomming van wat moet worden verstaan onder 'andere humanitaire organisaties.'

Voorgestelde maatregel: onderzoek naar welke humanitaire organisaties nog bepaalde faciliteiten kunnen genieten in oorlogstijd.

- d) Op de 28ste Internationale Conferentie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan heeft de Belgische regering zich

geëngageerd om de mogelijkheid van de versterking van lokale spoeddiensten, geval per geval, te bestuderen.

Voorgestelde maatregel: onderzoek naar de mogelijkheid om lokale spoeddiensten, geval per geval, te versterken.

V. VOORSTELLEN VAN BESLISSING

- A. Het is aangewezen dat de Gemeenschapsministers bevoegd voor Gezondheid, de Minister van Defensie en het Belgische Rode Kruis een werkgroep oprichten met als taak de bestaande afspraken tussen het Belgische Rode Kruis en de Medische Dienst van de Krijgsmacht te analyseren en nieuwe afspraken uit te werken;
- B. Tussen het Belgische Rode Kruis en de Federale Overheidsdienst van Buitenlandse Zaken zou moeten worden overlegd over de mogelijkheid tot het sluiten van een zetelakkoord met de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen en over de inhoud van dit akkoord.

VI. LAATSTE BIJWERKING

Juni 2004

VII. DATUM VAN GOEDKEURING DOOR DE ICHR

8 Juni 2004

VIII. BIJLAGEN

/